

011123-1

V každém „dojmu“ je přítomna složka působení, které onen dojem vyvolá, dále odpověď (reakce) na toto působení, která se na vzniku dojmu spolupodílí, a posléze ono „dojetí“ či spíše „naladění“ samo, které je jak od působení, tak od reagování do jisté míry nezávislé, protože je schopno přetrvávat obojí, ale dokonce vyvstávat, vznikat (a pak přetrvávat), aniž by bylo aktuálním působením vyvoláno. A tomuto na momentálních okolnostech do jisté míry nezávislému přetrvávání určitého naladění říkáme „nálada“. Z toho vyplývá, že nemůžeme z prostého konstatování „nálady“ se žádnou určitostí usuzovat ani na okolnosti, ani na skutečnou situaci (situovanost) určitého jednotlivého člověka (tak a tak naladěného). Jinak se to ovšem má v případě, kdy takovou náladu můžeme konstatovat v nějakém širším společenství, zejména pak v celé společnosti. Pokud si např. nějaký politik nevšimne obecné nálady nebo pokud ji nebere vážně, zamlouvá ji nebo jí nijak nedbá, dopouští se nejen necitlivosti, nýbrž vážné chyby.

Poznámky terminologické:

afficio, -ere (ad-facio) = děláním něco zasahovati, měniti, uváděti v jistý stav, působiti

affectus, -us, m. = stav (ob- mysli), nálada, nastrojení; hnutí mysli, vzrušení, cit, zvl. náklonnost, láska; afekt, náruživost, vášně

(Písek, 011123-1.)